

Î N C H E I E R E

03 iunie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Maria Băluțel,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Maria Băluțel, Nicolae Băluțel împotriva Primăriei satului Puhoi, raionul
Ialoveni, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Serviciul Cadastral
Teritorial, filiala Ialoveni, Iurie Iachim, Vasile Iachim cu privire la recunoașterea
nulității deciziei și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren,
împotriva deciziei din 18 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 12 mai 2015 Maria Băluțel, Nicolae Băluțel au depus cerere de chemare în
judecată împotriva Primăriei s.Puhoi, r-ul Ialoveni, intervenienți accesorii Agenția
Servicii Publice, Serviciul Cadastral Teritorial, filiala Ialoveni, cu privire la
contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii Baluțel Maria și Baluțel Nicolae au indicat că, în anul
1997 au cumpărat de la Gălbineanu Dmitrii o casă de locuit situată pe un teren cu
suprafața de 1200 m.p.

În vederea clarificării situației privind sectorul de teren s-au adresat Primăriei s.
Puhoi, r-ul Ialoveni cu solicitarea privind eliberarea informației, în baza cărei decizii
a fost eliberat titlul de deținător de teren nr. XXX din 19 februarie 2003, însă nu au
primit un răspuns în acest sens.

Au indicat că la cererea adresată arhivei r-ului Ialoveni, au primit răspuns că
decizia cu nr. 1 din 01 martie 1992 nu s-a depistat.

Au invocat că titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr.
XXX a fost eliberat în baza unei decizii care nu a existat, astfel urmează a fi declarat
nul.

Reclamantii Baluțel Maria și Baluțel Nicolae au solicitat recunoașterea nulității
deciziei nr. 01 din 10 martie 1992, emisă de Primăria s.Puhoi și a titlului de
autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat lui Iachim Iurie și Iachim
Vasile.

Prin încheierea Judecătorei Ialoveni din 23 martie 2016 au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii, Iachim Iurie și Iachim Elena.

Prin încheierea din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni s-a scos de pe rol capătul de cerere de chemare în judecată depusă de Baluțel Maria și Baluțel Nicolae împotriva Primăriei s. Puhoi, r-nul Ialoveni, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral Teritorial, filiala Ialoveni, Iachim Iurie, Iachim Vasile cu privire la anularea deciziei nr. 01 din 10 martie 1992, emisă de Primăria s. Puhoi.

Prin hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni s-a respins ca neîntemeiat capătul de cerere de chemare în judecată depusă de Baluțel Maria și Baluțel Nicolae împotriva Primăriei s. Puhoi, r-ul Ialoveni, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral Teritorial, filiala Ialoveni, Iachim Iurie, Iachim Vasile, cu privire la recunoașterea nulă a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Prin decizia din 18 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile de apel și recurs declarate de apelanții Maria Băluțel și Nicolae Băluțel împotriva hotărârii și încheierii Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni din 20 decembrie 2018.

Pentru a decide astfel, Colegiul civil a reținut că concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanțele pricinii și normele de drept material care au fost aplicate corect.

Totodată, instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia încheierii instanței de fond, a constatat că aceasta a fost emisă în corespundere cu normele de drept material și procedural aplicabile problemei soluționate, respectiv încheierea urmează a fi menținută.

Colegiul a reținut că prin încheierea Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni din 20 decembrie 2018 s-a scos de pe rol capătul de cerere de chemare în judecată depusă de Baluțel Maria și Baluțel Nicolae împotriva Primăriei satului Puhoi, r-nul Ialoveni, intervenienți accesorii Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral Teritorial, filiala Ialoveni, Iachim Iurie, Iachim Vasile, cu privire la anularea deciziei nr. 01 din 10 martie 1992, emisă de Primăria s. Puhoi.

Instanța de fond în susținerea soluției sale a conchis că Baluțel Maria și Baluțel Nicolae nu au respectat procedura prealabilă de contestare a deciziei nr. 01 din 10 martie 1992, emisă de Primăria s. Puhoi.

În acest sens, Colegiul a menționat că la caz sunt aplicabile dispozițiile Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000. În acest context, Colegiul a respins ca neîntemeiate argumentele invocate de Baluțel Maria și Baluțel Nicolae în cererea de recurs precum că în temeiul art. 163 din Cod administrativ, consideră că la caz, nu era necesară depunerea cererii prealabile, acțiunea urmând a fi adresată direct în instanța de judecată. Or, actul administrativ contestat și anume, decizia nr. 01, emisă de Primăria s. Puhoi a fost emisă la 10 martie 1992, iar instanța de contencios administrativ a fost sesizată direct la 12 mai 2015. Astfel, la caz procedura administrativă a fost inițiată până la intrarea Codului administrativ, adică până 01 aprilie 2019, respectiv la caz se aplică dispozițiile legale care reglementau aceste instituții la acel moment, adică prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Colegiul a menționat că prima instanță corect a concluzionat că Baluțel Maria și Baluțel Nicolae nu au solicitat printr-o cerere prealabilă anularea în tot sau în

parte a deciziei nr. 01 din 10 martie 1992, emisă de Primăria s. Puhoi, deoarece în materialele cauzei lipsesc careva dovezi în confirmarea acestui fapt.

Contrar normelor legale reclamanții/apelanții la 12 mai 2015 au sesizat direct instanța de contencios administrativ. Prin urmare, Baluțel Maria și Baluțel Nicolae nu au anexat nici în procedura de recurs, probe ce ar confirma faptul recepționării de către Primăria s. Puhoi, r-ul Ialoveni a cererii prealabile. Prima instanță corect a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, în partea capătului de cerere cu privire la anularea deciziei nr. 01 din 10 martie 1992, emisă de Primăria s. Puhoi, din motiv că Baluțel Maria și Baluțel Nicolae nu au respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară.

Examinând legalitatea și temeinicia hotărârii Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni din 20 decembrie 2018 prin care s-a respins capătul de cerere de chemare în judecată depusă de Baluțel Maria și Baluțel Nicolae cu privire la recunoașterea nulă a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, examinând materialul probator administrat în prezenta cauză, explicațiile participanților la proces, instanța de apel a ajuns la concluzia că reclamanții/apelanții Baluțel Maria și Baluțel Nicolae nu au invocat și probat existența unei presupuse vătămări a drepturilor sau intereselor acestora recunoscute de lege.

Aici, instanța de apel a reținut că Baluțel Maria și Baluțel Nicolae sunt persoane terțe care nu sunt vizate direct în titlul de autentificare a deținătorului de teren, acesta fiind emis pe numele intervenientului accesoriu, iar faptul inexistenței deciziei nr. 1 din 10 martie 1992 a Primăriei s. Puhoi, r-ul Ialoveni, după cum invocă aceștia, constituie un motiv formal care nu poate atrage nulitatea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 19 februarie 2003.

Mai mult, prin adeverința Primăriei s. Puhoi, r-ul Ialoveni nr. 2293 din 21 noiembrie 2013, Iachim Iurie, în conformitate cu registrul cadastral al Primăriei deține lotul de teren cu nr. cadastral XXX, atribuit în proprietate privată din anul 1992, prin decizia Primăriei Puhoi nr. 01 din 10 martie 1992. Pe parcursul întregii perioade de timp din a.1992 – 2013, Iachim Iurie folosește terenul, a achitat la timp impozitul funciar.

Instanța de apel a considerat întemeiate concluziile instanței de fond care a reținut că normele legale invocate de reclamanții/apelanți, cât și probele administrate nu dovedesc că titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren ar fi fost emis ilegal și ar fi încălcat careva drepturi ale acestora.

Colegiul a considerat neîntemeiate și argumentele suplimentare invocate de către apelanți în procedura de apel precum că prin contractul de vânzare-cumpărare din 17 iunie 1977, Baluțel Nicolae a devenit proprietar al casei de locuit, amplasată în s. Puhoi, r-ul Ialoveni, pe terenul cu suprafața 1200 m.p., astfel, Primăria s. Puhoi trebuia să cunoască despre faptul că lotul înstrăinat lui Iachim Vasile, a fost dat în folosință pe termen nelimitat către familia Băluțel. Or, din argumentele enunțate reiese că apelanții Baluțel Maria și Baluțel Nicolae invocă că lotul atribuit lui Iachim Vasile, de fapt este lotul de teren care a fost dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare. Însă, din conținutul contractului de vânzare-cumpărare reiese că obiect al contractului a constituit casa de locuit, nu și a terenului aferent.

În coroborare cu cele reținute, Colegiul a menționat și răspunsul Primăriei s. Puhoi, r-ul Ialoveni din 12 mai 2008, prin care se atestă că în anul 1977, pământul era proprietatea statului, prin urmare familia Băluțel a procurat imobilul de pe acest teren, iar terenul aferent gospodăriei, a fost dat în folosință. Iar, în urma inundațiilor

care au avut loc în perioada anului 1984, casele inundate de pe marginea râpei au fost demolate, în anii 1987–1988, s-au efectuat lucrări de curățire și lărgire a pâraului, ce curgea de-a lungul satului, terenul aferent casei procurate a intrat în zona de protecție a râpei. Familiei Băluțel i-a fost repartizat alt sector de teren pentru construcție locativă (f.d. 133, vol. I).

În consecință, Colegiul a ajuns la concluzia că prin titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren contestat nu au fost încălcate drepturile sau interesele legitime ale apelanților, ultimii nu au invocat și probat dreptul pretins a fi vătămat prin titlul enunțat. În această ordine de idei, instanța de apel a ajuns la concluzia că argumentele apelanților sunt unele neîntemeiate care se combat cu materialul probator administrat în prezenta cauză.

La 10 februarie 2020 Maria Băluțel a declarat recurs împotriva deciziei din 18 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate, cu pronunțarea unei noi decizii prin care se va admite acțiunea înaintată.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu decizia instanței de apel și a menționat că decizia nr.1 din 10.03.1992 care a stat la baza eliberării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din a.2003 pe numele lui Iachim Iurie, lipsește, iar în cazul dat urmează de declarat nule total actele subsecvente deciziei nr.1, pe motiv că la baza emiterii acestora a stat un act nul.

A susținut că instanța de apel în partea încheierii de scoatere a cererii de pe rol, a făcut trimitere la prevederile Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, însă instanța de apel nu și-a motivat soluția și anume nu a motivat unde este menționat expres în lege că decizia Primăriei s.Puhoi urmează a fi contestată cu cerere prealabilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de

contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 18 decembrie 2019 și expeditată participanților la proces prin poștă electronică la 11 ianuarie 2020, fiind recepționată de către recurentă la aceeași dată, fapt confirmat prin extrasul poștei electronice a instanței de judecată (f.d. 83, vol. II). Astfel, recursul depus la 10 februarie 2020 este în termen.

Examinând temeiurile recursului depus de Maria Băluțel în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Maria Băluțel nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul depus se referă la dezacordul Mariei Băluțel cu soluția pronunțată de instanțele de judecată ierarhic inferioare, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă, însă din recursul depus nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Maria Băluțel.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ, art. 270, 433 lit. a), art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Maria Băluțel se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh